

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 9 Sayı: 47 Volume: 9 Issue: 47

Aralık 2016

December 2016

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

**EV'DEN SOKAK'A, OKUL'DAN EYLEM'E SON ÇOCUK SÖMÜRGE: YDG-H GEÇLİĞİ
FOR THE HOME TO THE STREET, SCHOOL TO ACTION; LAST CHILD EXPLOITEE: YDG-H YOUTH
Âdem PALABIYIK***

Öz

Son dönemlerde ülkemizdeki güncel sorunlar haline gelen çocuk suçluluğu, kendisini yeni bir mekân ve simge içerisinde göstermeye başlamıştır. Şiddeti bir çıkış yolu olarak gören ve bunu normal bir sürecin parçası olarak kabul eden bu çocuklar, kendilerini YDG-H (Yurtsever Gençlik Devrimci Hareketi) olarak tanımlamışlardır. PKK'nın gençlik yapılanması, PKK'nın Siyah Gömlelileri, PKK'nın Şehir Asayiş Timi yada PKK'nın Polisleri gibi isimlerle anılan YDG-H, yol kesme, kimlik kontrolü yapma, mahallelerde asayiş sağlama gibi hukuk dışı eylemlerle kendine bir varlık alanı belirleyerek ve diğer alanlar üzerinde şiddet içeren bir hakimiyet kurmaya çalışmaktadır. Varlık alanı olarak genellikle Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki şehirleri seçen bu yapılanma özellikle Hakkâri, Şırnak, Van ve Diyarbakır gibi illerde faaliyet göstermeye başlamıştır. Genellikle yaşadığı sokak yada mahallelerinin çocukları olan bu gençlik, Abdullah Öcalan'a bağlılığını ilan etmiş ve PKK'nın KCK yapılanması sonucu savunma birimleri olarak harekete geçmişlerdir. Sosyolojinin önemli bir alanı olan toplumsal hareketlerde yer verilebilecek YDG-H, gerçekleştirdiği son eylemlerle de bu sürecin dışına taşmıştır. Toplumsal hareketler de eylem için amaç ve yöntem net olarak izah edilebilirken, YDG-H için bu türden açıklamaların pek mümkün olmadığı görülmüş ve bu yüzden YDG-H için örgütün üyeleri ile görüşmenin en sağlam ve doğru yöntem olacağına karar verilmiştir.

Bu çalışmanın temel amacı, YDG-H üyelerinin, neden bu hareket içerisinde yer aldıkları ve neye hizmet ettiklerini ortaya koymaktır. Yaşları ondokuzu geçmiş olan bu gençlerin, şiddeti bir çözüm yolu olarak seçmiş olmasının sebepleri yerinde görülmeye çalışılacaktır. Bu amaç doğrultusunda özellikle Van kent merkezine Diyarbakır, Şırnak ve Hakkâri'den göç eden ailelerin çocukları ile görüşülmüş ve Hakkâri'nin Yüksekova ilçe merkezinde ulaşabildiğimiz bazı gençlerle de diyalog kurma imkanı bulunmuştur. Nitel bir yöntem izleyene bu çalışmamızda derinlemesine görüşme ve gözlem teknikleri kullanılmış ve ifadeler not edilmiştir. Çalışmada kullanılmak istenen isimler YDG-H üyeleri tarafından kabul edilmediği için kullanılamamış, bunun yerine kodlama yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: PKK, Kürt Meselesi, YDG-H, Çocuk Suçluluğu, Şiddet, Siyaset Sosyolojisi.

Abstarct

Juvenile delinquency which has become one of the current problems in our country, has started to show it self in a new space and symbol concept. Children who see violence as a way out and accept this as a part of a normal process, have defined themselves as YDG-H (Revolutionary Patriotic Youth Movement) YDG-H which is also referred to as PKK's youth organization, PKK's Urban Order Team or PKK's police, is trying to assert dominance by illegal violence acts such as highway robbery, ID control, ensuring the order or neighborhoods. This organization which tends to choose Eastern and Southeastern Anatolia regions as its realm of existence, has started to operate especially in provinces such as Hakkari, Şırnak, Van and Diyarbakır. This youth which usually consists of children belonging to the same street or neighborhood, have declared their loyalty to Abdullah Öcalan and have gone into action as PKK's KCK organization's defense units. YDG-H which could be defined under social movements, which is one of Sociology's important fields, has extended this process with the recent actions it has realized. While aim and method regarding social movements can be clearly defined, it was seen that such definitions cannot be made for YDG-H and therefore determined that the best and solid way would be to interview YDG-H members.

The fundamental aim of this study is to define why YDG-H members are in this movement and what purpose they serve. The reasons why these children who have barely turned 19 are seeing violence as a resolution method will be tried to be determined in the field. For this reason, interviews were held with especially children of families whom migrated to Van city center from Diyarbakır, Şırnak and Hakkari and the opportunity to establish communication with some youngsters at Yüksekova city center was found. In our study which follows a qualitative method we utilized in-depth interview and monitoring techniques and remarks were recorded. The names planned to be used in the study have not been used due to the refusal of YDG-H members and coding was applied instead.

Keywords PKK, Kurdish Issue, YDG-H, Juvenile Delinquency, Violence, Sociology of Politics.

Giriş

Toplumsal hareketlerde en önemli olgu, hareketin sivil olma niteliği taşımasıdır. Sivil olan birçok hareketi, toplumsal değişime katkısı açısından sosyolojik bağlamda toplumsal hareket olarak tanımlayabilmemizin arkasında da işte bu gerçeklik yatmaktadır. Ama toplumsal hareketlerin belli bir amacı ya da mesajı olmak zorundadır ve belli bir geçmişi aranmamaktadır. Örneğin PKK, Wall Street, Femen, Müslüman Kardeşler gibi hareketlerin çoğu toplumsal hareket olarak tanımlanabilir, bu hareketlerin geçmişinin olup olmamasından ziyade, toplum üzerindeki etkisinin ne olduğuna, tabanını nasıl yönlendirdiğine, ideolojisini nasıl etkilediğine ve nasıl bir gaye taşıdığına bakılır. Sosyolojik açıdan işte bu gaye, bir hareketin tanımlanmasına olanak verir.

Günümüzde toplumsal hareketler modern dönemin kavramsal tartışmaları ile birlikte neredeyse tanımlanamaz hale gelemeğe başlamıştır, tabi ki bunda postmodernizmin etkisi oldukça fazladır ama modern akıl, yapılan her eylemde bir amaç arama merakını hala yenememiştir. Bu merakın son zamanlarda yoğunlaştığı en önemli uluslararası hareket ise İŞİD (Irak Şam İslam Devleti)'dir. İŞİD, kendi başına örgütlenen, Selefilik ekolüne tabi olan, Cihad anlayışını benimseyen, Mücahit askerler yetiştirmeye çalışan, Şehit misyonunu sunan ve güya bütün bunlarla birlikte, İslam Devleti'ni kuracağını iddia eden bir hareket olarak karşımıza çıkmaktadır. Saydığımız niteliklerin reel anlamda karşılıklarının hiçbiri İŞİD'de bulunmamaktadır lakin İŞİD, kendisini böyle tanımladığı için nitelermeler de benzer olabilmektedir. Bütün bunlara rağmen, İŞİD'in amacının ne olduğu hala belli değildir. Birden ortaya çıkan, büyüyen, İslami bütün gelenekleri altüst eden, hiçbir Müslüman'a yakışmayan ve hiçbir Müslüman'ın kabul edemeyeceği eylemlerde bulunan, bir post versiyondur. Birçok İslami hareket, İŞİD'i dışlamıştır lakin İŞİD, yalnız kalmasına rağmen amaçsızlığını sürdürmeye devam etmektedir. Bu tür hareketlerin bir amaç eksikliğinin olması, onları toplumsal bir hareket yapmaz, olsa olsa bu hareketler Küreselleşmenin Çocukları olarak güncel yaşamda yer alamaya devam ederler; düzensizdirler, esnektirler, tehlikelidirler, güvencesizdirler, inançlı inançsız ayrımı pek yapılmaz, yoksuldurlar, tam bir metadurlar, krizin çocuklarıdır, kendilerinden önceki nesle dayalı değildirler, çılgınlığın stajyerliğini yapmaktadırlar, gelecekte ciddi bir beklentileri yoktur, dağınıktırlar, birbirlerini tanıyıp yada tanımamaları çok önemli değildir, yığın özelliği göstermektedirler, kendilerini ispatlama çabası taşımaktadırlar ve dağınıktırlar. İşte bu türden hareketler, hiçbir sınıfsal analize tabi tutulamaz ve dolayısıyla açıklanmaya muktedir değildirler. Bu tanımlamalardan sonra ulusal bir analiz yapmak daha kolay olacaktır. Ulusal analizde ise karşımıza İŞİD benzeri tipik bir yapılanma gösteren YDG-H çıkmaktadır. YDG-H'nin hendek siyasetinde izlediği yol olan arkeolojik okuma daha da problemlili görülmektedir. YDG-H'li gençlerin, kendilerini peygamber dönemindeki "hendek" savaşı ile benzeştirmeleri, onların İŞİD'ci bir meşruiyet sağlamalarının da önün açmış ve arkeolojik okuma yaparak rasyonelleştirme çabalarına dahil olmuşlardır. İşte asıl sorun burada yatmaktadır, toplumsal bir eylem tipi olan YDG-H gençliği, meşruiyet temelini dinsel motife dayandırınca ortaya sosyal anlamda bir kaos ve anlamsızlık çıkmaktadır. Bu açıdan risk toplumunun bir bileşeni olarak karşımıza çıkan YDG-H'yi tam olarak tanımlamak sosyolojik olarak sorunlu görünmektedir.

Kavramsal Çerçeve

Ulusal bağlamda açıklayacak olursak YDG-H'nin, küreselleşme ve bu olgunun sosyal bağlamda yerele aktarılması ile birlikte krizin çocukları oldukları söylenebilir. Kürt sorunun yarattığı yerel krizin bir parçası olarak kabul edebileceğimiz YDG-H, toplumsal bir hareket olarak kabul edilen PKK'nın bir parçası sayılmakta ama PKK ile hiçbir benzerlik göstermemektedirler. YDG-H'nin örgütlenme bağlamında grubunda bulunan gençlerin yaş aralığı ise genellikle 9-17'dir. Bu yaşların üstünde olan gençler ise yapı içerisinde "amir", "başkan" ve "emredici" konumundadırlar. Çocukların bu türden toplumsal örgütlenmelere katılmalarındaki temel amaç ise bağlılık veya zorunlu bir istek (Meyers-Allen, 1991: 62), gruptakilerin sahip olduğu ve birbirlerine yansıttığı duygusal tepki (Yüksel, 2003: 132), bu bağlılık ve duygusallığın amaca ulaşma çabası (Durna-Eren, 2006: 211) ve tüm bunlarla birlikte, kimliği, inancı, politik görüşü, cinsel yönelimi, dini inancı etnik kökeni, nereden göç ettiği, ırkı, rengi, yaşı, zihinsel engeli, fiziksel engeli gibi faktörlerde sayılabilir. Normalde, bu türden hareketlerde örgüte duygusal anlamda bağlı olmak, değerlerini paylaşmak ve bir üye olarak devamlılık sağlamak (Perry-Mankin, 2007: 167) gerekmektedir (Klinsontorn, 2005: 47) lakin YDG-H'nin içinde yer alan bazı çocukların yaşları, bu duygusallık ve ortak değer bilincini anlayacak olgunlukta değildir. Gözlemlerimiz itibarıyla YDG-H'nin birkaç temel özelliği mevcuttur. Bunlar, düzensiz-dağınık olmalarıdır; birbirlerini tanımamaktadırlar ve oldukça esnek bir yapıya sahiptirler; geniş aile mensuplarıdır; genellikle göç eden ailelerin çocuklarıdır; uzun süredir aynı mahallelerde oturmaktadırlar, birey olma vasıflarını kaybetmişlerdir ve son olarak ise "heyecanlı" Kürt milliyetçileridir. Bu milliyetçiler, yukarıda sıraladığımız bütün özelliklerle uyuşmakta, ayrıca post ve yerel bir hareket olarak da kabul edilmektedirler. Eleştirel bir bakışla, birey olma vasıflarını kaybedenler, temel olarak birey ve kitle psikolojisini 'bireysel kimliğe karşı kimliksizlik' ikiliği üzerine kurar. Tek başına rasyonel ve benlik-farkındalılığı yüksek bir varlık olan bireyin, bu yaklaşıma göre, kitleye girdiği andan itibaren kimliğini kaybetmekten, kitlenin kurbanı haline gelen çaresiz bir varlığa dönüşmekten başka seçeneği yoktur (Reicher, 1982, 1988 aktaran; Kayalıoğlu, 2003: 208). Bu kitleler, "isimsiz (anonim) ve dolayısıyla sorumsuz oldukları için, bireyleri daima, her yerde kontrol edici rol oynayan sorumluluk duygularından tamamen uzaklaştırır ve onları içgüdülerine daha kolay teslim eder" (Le Bon, 1999: 24). Bu teslimiyet ise onları amaçsız bir karaktere büründürür. Amaç yada verebilecekleri bir mesaja sahip değildirlere, esnek oldukları için kendilerine kimlerin katıldıkları hususunda ayrıntılı hiçbir bilgiye sahip değillerdir ve işin kötü yanı kendilerini bir parçası olarak kabul ettikleri PKK'nın -sözde- disiplininden zerre nasiplenememişlerdir. PKK, yaklaşık 40 yıldır devam eden ciddi bir sorundur ve bugüne gelebilmelerinin en önemli sebepleri

arasında, örgütteki -sözde- disiplin mekanizmasıdır. Ama YDG-H’de hiçbir disiplin yoktur, olay anında birden türemektedirler ve sokaklarda “kaçın, kaçın, T.C. askerleri katliam yapıyor” diye yaygara koparmaktadırlar. YDG-H gençliği daha çok okumayan ve bu yüzden bugünden geleceğe yönelik bir beklentisi olmayan bir çoğunluğa sahiptir. Eğitim sisteminin Türkiye Cumhuriyeti merkezli olması, onlara sömürü sisteminin bir “parçası olmama” düşüncesini angaje etmiştir. Kandil menşeli bazı bireylere sahip olan YDG-H, dağın şehir stajyerliğini yapmakta ve kendilerini PKK’nın fedailerini kabul edip, bedenlerini metalaşmaktadırlar. Kendi yanlarındaki kişilerin, hangi cemaate, hangi istihbarata ve hangi örgüte bağlı olduğunu bilmemekle birlikte, bu durumu önemsemektedirler. Buna rağmen duyulan bilinçli bir güven sonucu ortak bir çaba etrafında birleşme (Solomon-Flores, 2001: 27-29) söz konusudur. Bu güven ise görerek ve deneyerek oluşan güvene (Demirel, 2008: 181) dayanmaktadır. Aynı IŞİD gibi bir sonraki amaçlarının ne olduğu belli olmayan YDG-H’nin, IŞİD’den tek farkı kendi içlerinde oldukça seküler olmalarıdır. İslam ile ciddi mesafeye sahiptirler, kendi bölgelerinde camilerde vaaz veren imamların vaazlarına bile müdahale söz konusudur. İmam, aykırı bir vaaz verdiği takdirde, sert bir uyarı ile ikaz edilmektedir. Zaten, YDG-H’ye katılan seküler gençlerin (*burada YDG-H’de olan istihbarat, örgüt ve cemaatlerin gençlerinden bahsetmiyoruz*) karşı duramayacağı tek olgu, bölgenin habitusu olan dini semboller ve dini değerlerdir.

YDG-H’nin kendisini savunduğu alanlara bakıldığında bu alanların göç süreci ile yoğun ilişkili olduğu görülmektedir. Göçün dinamik olduğu ve tek nedenle açıklanamayacak bir süreç olduğunu (İçduygu-Ünalın, 1998: 38) bilirsek, YDG-H’nin kendini varetmiş mekânlarda nasıl bir geçmişe sahip olduğunu anlayabiliriz. Bu geçmişin en önemli özelliği ise buradaki insanların ne tam kentleşebilmiş nede tam kentleşememiş olmalarıdır. İki arada kalan sokak yada mahalle sakinlerinin bu durumları, onların varoşlaşmalarına sebep olmuştur. Varoşlar, ‘şiddet’, ‘sosyal güvensizlik’, ‘siyasal radikalizm’, ‘sosyal çatışma’ ve ‘kültürel olarak alt tabakada görülenlerin’ oluşturduğu alanlar olarak ifade edilmekte (Erman, 2008: 997); bir başka ifadeyle, 1980’lerde Türkiye’de yaşanan dönüşüm sürecinin, toplumsal olarak ‘dışlanmışlar’ yarattığı, 1990’larla birlikte bu ‘dışlanmışların’ kültürel olarak ‘varoşlular’ şeklinde tanımlandığı bilinmektedir (Etöz, 2000: 49). Varoşların bu durumları 1980’lerle birlikte başlayan siyasal çatışmalarla daha da pekiştirilmiş ve 1980’li ailelerin çocukları, şimdilerde bu siyasallığı sonuna kadar yaşatmaya başlamışlardır. Kentsel değişim süreci ile birlikte toplumsal yapıda meydana gelen çözümler; özellikle büyük şehirlerde baş gösteren çarpık kentleşme, kentsel yoksulluk, ekonomik eşitsizlikler ve istihdam imkânlarının sınırlı olması gibi nedenlerle suç oranlarının artmasına yol açmaktadır (Siegel, 1989: 65). Buna ek olarak, kültürel farklılık ya da değişimleri suçun nedenleri arasında sayan görüşler de söz konusudur (Dönmezer, 1984: 35). Bu nedenle, sosyal sorunların ve kültürel ayrışımın en belirgin gözlemlenebileceği gecekondu bölgelerinde suç işleme oranlarının yüksek olduğu ve gecekondulaşmayla suç oranlarının artışı arasında bir ilişki olduğu (Yavuzer, 1994: 127) belirtilmektedir (Gökçe, 1971: 132). YDG-H’nin için yer alan çocukların çoğunun 1990 yıllarına dayanan doğum tarihli olmaları da, içinden geldikleri ailelerin habituslarıyla bu anlamda yakından ilgilidir. Genellikle zorunlu göç mağdurları olarak karşımıza çıkan bu çocuklar, yaşadıkları travmaları belki de bu şekilde sonuçlandırmışlardır. Kazanılmış öfkeli tutum veya tavırlar, devletin elinin şeffaf olmadığını zihinlerine kazınmış ve bu gençlerin PKK’ya yakın saflarda dolaşmalarına sebep olmuştur. Kentlerin yoksul kesimlerinde yaşayan bu gençler, yolları asfaltlanmamış sokaklara, devletin hizmetlerine tam olarak ulaşamamaya ve zengin kesimlerin bulunduğu mahallelere özen duyan bireyler olarak karşımıza çıkmaktadır. Alınan eğitim, bulunulan mekân ve daha birçok özellik, bu gençleri dışa kapatmış ve dolayısıyla YDG-H’ye üye olan gençler, içinde buldukları mekânları adeta özümseyerek öteki olmayı kabullenmiş gibi görünmektedirler. Bir yandan kendilerini ötekileştiren sisteme karşı verdikleri varoluş mücadelesi için ölmeyi bile göze almakta ama biryandan da bunun neden olduğuna tam olarak karar verememektedirler. Çünkü görüştüğümüz gençlerin çoğu okulu terk etmiş ama okuma yazmayı bilen kişilerdi. Onlar, kendi farklılıklarını şiddet metodu ile ortaya koymayı tercih etmişlerdir. Aslında bu yolu kendilerine sunulan bir fırsat olarak görmekteydiler, çünkü kahraman olma şansına sahip olduklarına fanatik bir şekilde inanmaktadırlar. Tahayyül ettikleri bu kahramanlık ise kendi kendilerine oluşturamayacakları bir çete yada örgütümsü yapıyla birlikte hayata geçme şansı bulacaktır. PKK’nın vaat ettiği ve YDG-H’li gençlerin -sözde- kahraman olma hayallerine karşılık gelen özgür Kürdistan söylemi, yapılan bütün eylemlerle böylece bir ütopyadan ziyade ideolojiye dönüşecektir. İşte YDG-h gençliğini aslında sokağa döken asıl sebep budur. Sistem karşıtlığının eşitlikçi bir yaşam tarzını yeniden getireceğine canları pahasına inanmaktadırlar.

YDG-H ve Suç İlişkisine Sosyolojik Yaklaşımlar

Sosyal yapı kuramına göre suçun olduğu yerlerdeki mekân ve geleneksel düzen arasındaki süreç oldukça önemlidir. Daha çok yoksul mekânlarda görülen suç olgusunun, kilise ya da okul gibi kurumlara bağlılık ile ilişkisi oldukça etkileyicidir. Örneğin kilise ve okula devamlılık suç oranlarının düşük olmasına sebep olmaktadır (Kaner, 1992: 486). Kurumsal mekânların suç üzerindeki etkisine bakınca, suçun azaldığı

ve kontrol edilebilirliği görülmektedir. Fakat YDG-H gençliğinin bu türden kurumsal yapılar tarafından disipline edildiği görülen bir olgu değildir. Çünkü YDG-H, bizzat camilerin hoparlörlerinden anonslar yapmakta hatta bazen okulları şiddet alanının bir parçası haline getirmekten kaçınmamaktadırlar. Bu gençler, toplumun geleneksel normlarına karşı bir protesto ortaya koymaya çalışmaktadır. Toplumsal örgütlenme kuramına baktığımızda ise karşımıza rol modeller çıkmaktadır. Bu kurama göre, kişiler güçlü, başarılı ve önemli olan kişileri taklit ederler (Kaner, 1992: 481). Bu taklit daha çok sosyal medya aracılığı ile yapılabilir. Böylece hayranlık duyulan karaktere yakınlaşma ve onunla bir olma isteği, pratikte karşılığını bulabilecektir. YDG-H'nin bu yönü oldukça kuvvetlidir. Çünkü görüşülen gençler bana Öcalan ve bazı PKK komutanlarına olan hayranlıklarını ve de onlar gibi olmak istediklerini defalarca dile getirmişlerdi. Rol model kabul edilen kişinin ağzından çıkan sözün bu kadar etkili olması ise onu dinleyen bireyin geldiği gelenek ile alakalıdır. Genellikle YDG-H üyelerinin ya ailelerinden biri PKK'ya katılmış ve ölmüş ya da cezaevinde bulunmaktadır. Bu da YDG-H üyelerinin örnek alacağı sözde kahramanların oluşmasına sebep olan süreçler arasındadır. Sosyal süreçler kuramında ise suçun öğrenilmesi söz konusudur. Kişi, suçun nasıl işleneceğini veya suçun ne olabileceği konusunda ayrıntılı bir bilgiye sahip değildir. Bu yüzden yukarıda bahsettiğimiz gibi rol modelden ne yapacağını öğrenme şansına¹ sahiptir (Kaner, 1992: 489). Bu süreçte, katılım, bağlanma, vaat ve inanç oldukça önemli aşamalardır. Kendini çok değerli hissetmeyen kişi bu aşamalarda değerli hale gelir ve örgütün ona vaat ettiği özgürlüğü, sonuna kadar yaşamaya çalışır. Hatta bunun uğruna ölebilir. Bizi en fazla ilgilendiren kuram olan sosyal tepki kuramında ise kişi suçu sosyal bir refleks olarak görebilmektedir. Birey doğuştan kötü değildir, kötü olan kurumlar (Kaner, 1992: 493) ve çevredeki diğer olgulardır (Kaner, 1998: 219). Sosyal, politik ve ekonomik gücü elinde bulunduranların, siyasal bağlamda öteki olarak tabir ettikleri kişilere layık gördüğü statüler, ötekileştirilen kişiler tarafından reddedilmekte ve tepki gösterilmektedir. Bu kişiler bazen seyyar satıcılar olurken bazen de inşaat işçileri olmaktadır. Dolayısıyla sistemin kendilerine karşı bir sömürü girişiminde olduğuna inanılan bir zaman aralığı söz konusudur ve bireyi tetikleyen olgu da özellikle grup içindeki hipnozörlerin anlattığı bu geri kalmışlıktan beslenmektedir. Bahsettiğimiz bütün kuramlar YDG-H'yi açıklamak için kullanılabilir ama sosyal tepki kuramı, YDG-H gençliği için en ikna edici kuram olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü görüştüğümüz gençler bu kuramın içeriğini doğrular biçimde açıklamalar yapmışlardır.

Çalışmanın Konusu ve Amacı

Bu çalışmanın konusu genelde Türkiye'nin Doğu Anadolu ve Güney Doğu Anadolu Bölgeleri'nin kırsal yerleşim birimlerinden çeşitli il merkezlerine, özelde ise özellikle Hakkâri ve Şırnak, ayrıca Siirt, Diyarbakır ve Bitlis'in köylerinden Van il merkezine doğru kitlesel olarak göç eden çocukların, içine düştüğü yanlışlar, suç ve amaçsızlıkları ile ilgilidir. Araştırma için Aralık 2015-Ocak-Şubat 2016 çalışmalarına başlanmıştır. Özellikle Van kent merkezinde gerçekleştirdiğimiz bu çalışmada bir önceki bölümde kısaca değinildiği üzere yaşanan bu durumlar, nedenleri ve sonuçları itibariyle oldukça karmaşık ve çok yönlü bir sürece neden olmaktadır. Bu özellikleri nedeniyle tanımlanmasından yorumlanmasına birçok zorlukla karşılaşılan bu süreci, süreci yaşayan çocukların yaşamları ve bu yaşamın kendileri tarafından nasıl algılandığı üzerinden yeniden anlaşılmasına çalışılacaktır.

Çalışmanın amacı ise genel olarak çocukların bu süreçten nasıl etkilendiklerini, onların anlatılarından yola çıkarak ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda çalışma, özellikle Hakkâri ve Şırnak, ayrıca Siirt, Diyarbakır ve Bitlis'in köylerinden Van il merkezine doğru kitlesel olarak göç eden çocukların üzerinde yürütülmüştür. Van'da çocuklar silahlı çatışmaya katılmamış fakat Hakkâri (Yüksekova) ve Şırnak(Cizre)'taki çocuklar çatışmalara katıldıklarını ifade etmişlerdir. Çalışma, çocukların kendilerini ve yaşadıkları süreci net olarak ifade edebilmeleri amacıyla, bire bir görüşmeler doğrultusunda sürdürülmüştür. Bu görüşmelerde çocukların genel olarak serbest bir anlatım içerisinde olmaları sağlanmaya çalışılmış, ancak sürecin kendisi üzerine beraberce düşünmek için de çaba sarf edilmiştir. Kayıt yada görsel herhangi bir materyalin kullanılmaması konusunda teminat verilmiştir.

Çalışmanın Yöntemi

Bu çalışmada toplumsal hareketler ve suç teoriler bağlamında psikolojik (Toplumsal Örgütlenme Kuramı) ve sosyolojik yaklaşımlar (Sosyal Yapı, Sosyal Süreç ve Sosyal Tepki Kuramları) içerisinde niteliksel araştırma teknikleri kullanılarak yürütülmüştür. Bilindiği gibi niteliksel yöntem sosyal olayların durağan ve evrensel olmayan yapısını göz ardı etmemekte ve sosyal olayları bireyden bağımsız olarak değerlendirmemektedir. Bu yöntem gözlem ve görüşme, sosyal olguların bu göreliliğini ve hareketliliğini bir an için de olsa yakalamaya ve anlamaya yöneliktir. Bu yöntemlerin en önemli avantajları, araştırılan konuyu, ilgili bireylerin bakış açılarından görebilmeye ve bu bakış açılarını oluşturan sosyal yapıyı ve süreçleri

¹ Rol model konusunda izlediğim şu video oldukça tedergin ediciydi. Videoda bir gencin devlete duyduğu nefret yüzünden PKK'ya katılımı gerçekleşmekte ve PKK, oldukça sempatik gösterilmektedir. Bkz: <https://www.youtube.com/watch?v=WRwsgVCncao>, erişim: 21.03.2016.

ortaya koymaya olanak vermesidir (Şimşek-Yıldırım, 1999: 19). Ayrıca üzerinde araştırma yapılan olgu ve olaylar kendi bağlamında ele alınabilir ve yeni yorumlamaların yapılmasına olanak sağlar (Altunışık ve Diğ., 2010: 302). Yine nitel araştırma bize kendi çabamızla toplumsal sistemlerin derinliklerini keşfederek ham bilgi üretebilmemizi sağlar (Özdemir, 2010: 326). Niteliksel araştırmanın bir özelliği olarak az sayıda çocukla sürdürülen bu çalışmada çocukların dünyasına içeriden bakılmaya çalışılmıştır. Fakat konunun hassasiyetinden dolayı çocuklar evlerine gitmemize izin vermemişlerdir. Görüşmeler sırasında çocuklarla çok uzun süre vakit geçirilememiş, onların gündelik yaşamları gözlenmeye çalışılmış ve görüşmeler az da olsa gergin ve girift bir havada gerçekleştirilmiştir. Çocuklarla yapılan görüşmeler sırasında öncelikli olarak aramızdaki dil farkı seçilen yöntem ne olursa olsun ciddi bir engel oluşturmaktadır. Bu yüzden özellikle Kürtçe bilen arkadaşlarla görüşme yürütülmüştür. Toplumsal bilinç nedeniyle çocuklar dillerini korumayı önemsemektedirler.

Çalışmanın Evren, Örneklem ve Hipotezleri

Bu türden bir çalışmayı gerçekleştirmek oldukça zor olduğu için örneklem sayımızı fazla yükseltmedik, çünkü çatışmalı bir ortamda, çatışma içerisindeki kişilere ulaşmak hem tehlikeli hem de çok güç olmaktadır. Bu açıdan çalışmamızdaki evren Van ilindeki Hacıbekir, Karşıyaka, Akköprü, Şabaniye ve Yeni Mahalle'yi kapsamaktadır. Örneklemimiz ise örneklem geneline temsil etmek (Kümbetoğlu, 2008: 99) ve gittikçe genişleyen (Özen-Gül, 2007: 413-414) bu mahallelerden amaçlı ve kartopu örneklem yoluyla görüştüğümüz on YDG-H üyesidir. Bu kişilere ulaşmak ancak örgüt içerisinde tanıdık birileriyle mümkün olmuştur. Özellikle hendek olayların başlanacağı söylenen bu mahallelerde bu kişilerle konuşabilmek önemli bir şanstır. Çünkü kendi alanlarında görüşülen kişiler daha net ve samimi olmaktadır. Aynı zamanda ev sahibi gibi davranarak Kürdistan toprakları içinde olduklarının güvencesini yansıtmaktadırlar. Hipotezlerimizi ise; mekan, gençlerin kendilerini yakın buldukları siyasi kimlik, önemli gördükleri kimlik ve Kürt kavramını tanımlamalarına etki etmektedir; -Kendilerini nasıl tanımladıkları ile Kürt konusuna bakışları ve değerlendirmeleri özgürlük ve savaş bilinci ile birlikte gelecekte iyi hayat standardına sahip olunacağına inanıp ya da inanmamaları etkilemektedir; -Annenin ve babanın meslek düzeyi ile Kürt sorununa bakış, doğum yeri ve kendilerini tanımlama ile Kürt sorunu ve rol modelleri arasında paralel bir ilişki vardır; -Aşirete mensupluk ve anadil tercihleri, kendini tanımlama, doğum yeri ve rol model tercihi ile hendek hususu ile ilişkilidir; -YDG-H üyelerinin siyasi oy tercihleri ve aile bağları, Abdullah Öcalan tercihlerinde etkilidir ve aile ilişkileri ile otoriter bir yönetime bakış biçimleri birbirinden bağımsız değildir; dini inanış biçimleri ve pratikleri ile YDG-H yapılanmasına dahil olmaları yakından ilişkilidir. Özgürlük, savaş ve Kürdistan kavramı hendek siyasetiyle sıkı ilişkilere sahiptir. Bunların yanında kimlik ve anadil tanımlamaları ile onları yönetmesi gereken kişilerin birbirlerinin tarihsel bağlamda devamı olup olmama arasında ciddi ilişkiler bulunmaktadır.

Çalışmanın Veri Toplama ve Çözümleme Teknikleri

Yukarıda da belirtildiği gibi veri toplama teknikleri olarak görüşme ve gözlem kullanılmıştır. Nitelikli alan araştırmaları için en güvenilir teknikleridir (Kubilay, 2011: 11) ve ayrıca bize verilerden türetilen açık kodlama imkânı sunmaktadır (Punch, 2011: 200-202). Çözümleme tekniğinde ise alınan notların çözümlemesi ve kayıtların word sayfasına geçirilmesi gerçekleştirilmiştir. Herhangi bir isim kullanılmamış ve kişiler a, b, c ve diğer harflerle² kodlanmış, konuşmalar Kürtçe yapılmış ve çeviri için yardım alınmıştır.

Bulgular

Örgütler, genellikle belli bir amaç için bir araya gelmiş ve insanların karşılıklı birliktelikleri doğrultusunda ortak hedeflere yönelik çabalardan oluşan gruplar olarak tanımlanabilir (Aytaç, 2004: 191). Bu süreç içerisinde örgütün uyulması gereken kendi iç kuralları oluşturulur ve bu kurallar Weber'in bürokrasi kavramıyla benzerlikler de gösterebilir. Fakat YDG-H'nin, bu kuramsal açıklamaya çok da fazla sığmadığını söyleyebiliriz. Belli belirsiz zamanlarda ortaya çıkışı ve eylemlerin birbirinden habersiz ve sistemsiz meydana gelişi, YDG-H'yi farklı analize tabi tutacaktır;

"Biz bir örgüt değiliz. Biz gönüllü bir birliğiz. Eylemlerimiz sömürge devletine karşıdır.

Bizler asiyiz ve asi olmamız geçmişimizi unutacağımız anlamına gelmemelidir. YDG-H, başkan Apo öncülüğünde Kürt halkının haklı devriminin başlangıcıdır (A kişisi, 16 yaş)."

YDG-H üyesinin yapmış olduğu açıklamalara bakarsak kendilerinin normal bir yapı olmadığını ama PKK ile aynı stratejiye sahip olduğunu görebiliriz. PKK'nın Kürt halkını özgürleştirme vaadi, YDG-H'nin de vaatleri arasındadır ama YDG-H kesinlikle PKK gibi sistematik bir örgüt değildir;

"YDG-H'nin amacı, öncelikle kendi mahallesini korumaktır. Biz devrimi ailelerimizden ve mahallemizden başlatacağız. Bizler kartal gibiyiz, büyük cüsseleri kaldıramayız ama onları

² Bu kodlamalardaki yaş sıralamaları şu şekildedir; A: 16; B: 14; C: 17; D: 14; E: 13; F: 15; G: 17; H: 19; I: 16 ve İ: 14 yaşlarındadır. Metin içerisinde önce kişiyi belirtmek için önce harfler sonra da yaşları verilmiştir.

kayalara vurup parçalayabiliriz. Hendeklerimizin de amacı budur. Bölüp, parçalayarak ortadan kaldırmak (B kişisi, 14 yaş).

Bu ifadelerden anlaşılıyor ki YDG-H, gücü geniş alanlarda muhafaza edemeyen ve bu yüzden dar alan ve sokakları kendisine alan olarak belirleyen bir yapılanmadır. Yaşadıkları bölgenin kendi toprakları olduğunu düşündükleri için, koruma içgüdüğü ile şiddete duyulan ihtiyaç yan yana seyir izlemektedir (Güvenç, 1995: 25). YDG-H ile alakalı genel tanımlamalar bu perspektiften gitmekte ve benzerlikler göstermektedir.

YDG-H'yi ortaya çıkaran sürecin önemli olduğuna dikkat çekmek için YDG-H üyelerine sorduğumuz "nasıl ortaya çıktınız/YDG-H'yi ortaya çıkaran olgu nedir" sorularına, YDG-H gençleri çeşitli cevaplar vermişlerdir. Aslında bu cevapların çeşitliliği YDG-H üyelerine ulaşan PKK yöneticileri ile alakalıdır. Örneğin birkaç YDG-H üyesi;

"Bizi ortaya çıkararak süreç Kobané/Ayn El-Arap olaylarının yaşandığı dönemde Türk devletinin tutumudur. Öz savunma güçlerinin oluşması bize ilham vermiştir. (A,B, C, E kişileri, 16, 14, 17, 13 yaşları)" demişken bazı YDG-H üyeleri KCK yapılanmasından bahsetmiştir. "Biz KCK sözleşmesinin bize verdiği 'meşru savunma' durumunu gerçekleştiriyoruz. Önderliğin emirleri doğrultusunda YDG-H gençliği, bu meşru savunmayı her zaman devam ettirecektir D, F, G, H kişileri, 14, 15, 17, 19 yaşları)" ifadelerini kullanmışlardır. YDG-H'nin ortaya çıkış serüvenin Kobané/Ayn El-Arap olaylarına dayandığı açıktır ama Kobané/Ayn El-Arap'ın 2014 yılında saldırıya uğradığı ifade edildikten sonra YDG-H'nin 2013'te ortaya çıktığı düşünülürse, YDG-H hareketinin KCK sözleşmesine dayalı başlatıldığı daha kabul edilebilir olacaktır. Buna rağmen, temel amaç kendilerine göre kabul ettikleri meşru müdafaa hakkını kullanmaktır. Burada önemli olan YDG-H'nin, Bourdieu'cü anlamda kendi belirledikleri alan içerisindeki güçlenme ve öyle kalma arzusudur. Bourdieu, toplumsal durum içerisinde çeşitli alanların olduğunu ve bu alanlar arasında bir hâkimiyet yarışı olduğunu ifade etmiştir (Palabıyık, 2011: 136-138). Alan içerisinde hani olgu daha güçlüyse, diğer alanlara da o sahip olacaktır. YDG-H'nin, varlığını kurduğu toprakları Kürdistan diye tanımlaması ve bu bölgeyi kendi alanı olarak ilan etmesi, böylece ona savunma hakkı veriyormuş gibi görünmektedir. Kendi savunmalarını meşrulaştırmaları anlamında bir diğer dayanakları ise YDG-H'li gençlerin, savundukları mahallelerin çocukları olmalarıdır. Böylelikle kendi mahallelerini savunuyormuş gibi görünmeleri, kendilerine göre yine bir haklılık sebebidir. Bu durumdaki temel hata, devletin düzenini kurduğu bir sürecin ortadan kaldırılmaya ve düzeni bozmaya yönelmesidir. Böylelikle YDG-H'nin yaptıkları sadece kendi yanında doğrulara boğulmaktadır. Bizzat halkın kendisi de bu sürece öfkeyle yaklaşmakta ve istememektedir (Yanmış, 2016: 3). Aslında bu olguya bakıldığında YDG-H üyelerinin, suçlarını bireysel işlemekten ziyade grup aklıyla işlediği bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü Durkheim'a göre suçun açıklanmasında bireyi değil grup ve organizasyon temel alınması gerekmektedir. Toplumdaki farklılıkların suçu teşvik ettiğini, bir davranışın suç olup olmadığını değerlendirilmesinin mevcut normlara göre yapıldığını, suçun bir bakıma fonksiyonel ve toplumsal değişmeyi hazırlayıcı bir özelliğe sahip olduğunu değerlendirmektedir (Durkheim, 1994: 118). Buna göre suç daha çok kolektif bir olgudur ve YDG-H üyelerinin suça meyli büyük olasılıkla içinde buldukları grupların sosyal gerçekliğiyle ortaya çıkmış görünmektedir.

Klasik bir ifade ile dile getirecek olursak, eskiden örgütlenme biçiminin otorite ilkesi üzerine kurulduğunu ifade edebiliriz (Mendel, 1992: 74). Çünkü otorite, çeşitli kurumları kendi aralarında birleştirme şansına sahiptir. Bu durum zincirleme bir reaksiyondur ve modern dönemin temel özellikleri arasında sayılabilir. Buna karşın YDG-H, örgütlenme biçimini tersten okumaya kalkarak bir yapıbozumcu söylem geliştirdiği iddiasındadır. Devletsiz bir ulusun polis birimi olarak hareket eden YDG-H üyeleri, sisteme meydan okuyarak postmodern dönem biçimi bir örgütlenme sürecini takip etmiştir. Gezi olaylarındaki gibi kahramanı belli olmayan ve bir sonuç üretemeyen bu yapılanma, sisteme karşı olmasını yeterli görmüştür. Sistem üzerinden yapıyı bozmaya çalışan bu yapılanma, gençlere bir şey vaat etmemekle birlikte onları ideal kahraman ve devletsiz toplum söylemi etrafında örgütlemiştir. Abdullah Öcalan'ın kitaplarındaki teorik söylemler ikna edici gelmekte ama pratikte karşılığı olmasa dahi yine de kabul görmektedir. Hendekler bir çözüm olabilir/Neden hendek kazdınız sorularını cevapları ise oldukça ilgin metaforlara gönderme yapmaktadır;

"Hendek kazmadaki amacımız önderliğimizin bize gösterdiği direniş ateşini yakmaktır.

Başkan böyle yapın demiştir biz de o yüzden böyle yapmışızdır. Başka haklıdır (A, E kişileri, 16, 13)". "Hendeği sadece biz kazmadık Hz. Muhammed'de kazdırmıştır (F, G ve I kişileri, 15,17,16 yaşları)". "Bizim direnişimiz özgürlük için ağabey ama bazı Kürtler bizi anlamıyor, bize destek vermiyor, arkadaşlarımızın bazıları PKK'nin verdiği silahları satıp kaçmışlardır. Onlar hainlerdir" demişlerdir (H ve İ kişileri, 19,14)". "Hainler yüzünden kendi mahallemizi savunduğumuz gibi diğer mahalleleri de savunacağız (B ve C kişileri, 14,17)".

Bu söylemlerden anlaşılıyor ki YDG-H üyelerinin hendek konusu tamamen bir kurmaca planın stratejisidir ve lider olarak kabul ettikleri kişinin teorilerini takip etmektedirler. Çünkü liderler ile onu izleyenler arasında sıkı bir bağ mevcuttur ve birbirlerinin beklentilerini ortaya koyma amacı taşırlar (Gini, 1997). Buna rağmen tam olarak kendilerinin arasında bir birliklilik yoktur. Aynı mahallenin çocukları olan bu gruplar bazen de farklı mahallere de yardımlara gitmektedirler. Hendek kazılmasına dair verilen cevapların bölünmüşlüğü, neden orada olduklarına dair bir meşrulaştırma problemi yaşadıklarını da ortaya koymaktadır. Ayrıca bazı gençlerin ve çocukların, PKK'lı kişilerin kendilerine verdikleri silahları satarak kaçmış olmaları da oldukça ilginçtir. YDG-H'lilerin söylediğine göre PKK, bu gençlerin ailelerinin peşini bırakmayacaktır. YDG-H üyeleri ilginç biçimde Türkçe de konuşmaktadırlar ama Kürtçe başat dil olarak kullanılmaktadır. Onlara göre Kürtçe ezilmişliğin dilidir ama özgürlüğün de simgesidir. Dilin belirlediği kimlik, YDG-H'liler için oldukça önemlidir. Neredeyse iyi bir Kürt olmak iyi Kürtçe bilmeyi gerektirmektedir. Gerektiğinde Kürtçe iyi bir savaş dili olabilir;

“Biz Kürtçeyi muhakkak bu devlete kabul ettireceğiz. Hevallar³, biz bunun muhakkak olması gerektiğini söylediler. Onlara canımız kurbandır. Kine em? Ez Kurdım⁴. Bizler Kürdüz. Dilimiz Kürtçedir. Anam Kürttür, babam Kürttür. Kürtler savaşçı toplumlardır. Barzani'ye bakın bağımsız devlet kuracak neredeyse, biz de kuracağız (F, G, H kişileri, 15, 17, 19 yaş).

Ben kimim (*kine em*), ben Kürdüm (*ez kurdîm*) ifadeleri en çok kullandıkları ifadelerdir ve Şivan Perwer'in ünlü parçası olan Kine em, YDG-H üyelerinin en çok söylediği şarkıların başında gelmektedir. Çünkü şarkılar da verdikleri mesajlarda çeşitli işaretler barındırmaktadırlar (Durmuş, 2006: 123). Çoğu işlerini şarkılar eşliğinde gerçekleştiren YDG-H üyeleri, bu parçanın yanında PKK'nın marşını da ezbere bilmektedirler. Yaşları küçük olmasına rağmen marşın her kelimesini zihinlerine kazımışlardır. Marşın Türkçesi şöyledir: Devrim çarkı bugün geniş dönüyor/Sesi dünya meydanlarında yankılanıyor/Proletaryanın değirmenini ince ince öğütüyor/Sömürücü ve uşakları alanlardan kovuyor; Yaşam tohumu serptiler, alanlarda yeşerdi/Sümbüller filizlenirdi partizanların sesiyle/Dağların kalbinden rüzgâr estirdiler/Ayaklandılar, Kürdistan'a hayat verdiler; Zindanlardan dağ doruklarına kadar/Kızıl Bayrakları yükselttiler, yaşamak direniştir/Yol aydınlık, önderiyle beraber: şehitlerin kanı/Önderimizdir İşçi Partisi⁵. PKK marşının popüler şekilde bilinmesi ve söylenmesi grup üyelerini daha da çok örgütlemekte ve eylemlerin yapılmasını daha da pekiştirmektedir.

YDG-H üyelerinin din ile aralarında sınırlı bir ilişki vardır lakin aralarında namaz kılanlarda mevcuttur. Din ile olan mesafeli ilişkilerine ise çok dikkat etmektedirler. Zaten süreç içerisinde namaz kılan F kişisi (15 yaş) namazı da terk etmiştir. Bu açıdan YDG-H süreci tamamen ideolojik bir zaman aralığına karşılık gelmektedir. İdeolojilerine sahip çıkmanın yolu onlar için ölmekten geçmektedir. Şehitlik mertebesinde ziyade kahraman ya da efsane kavramları onlar için daha önemli konumdadır;

“Bizler kahramanız, Başkan bize bu yolu öğretti ve PKK bize bu yüzden silah verdi.

Karşımızda vatanımızı işgal eden T.C. askerleri vardır. En başlarda annem ve babam bana gitme dedi ama zamanla onlarda kabul ettiler özgürlük mücadelem değerli olduğunu (G kişisi, 17 yaş)”.

YDG-H üyelerinin kendince Kürt halkına verebilecekleri tek gerçeklik maalesef PKK'nın onları kandırması sonucu “kendi canları”dır. Yaşamdan vazgeçmek, özgür bir halk uğruna ölmek onlar için oldukça önemlidir. Tabi bunun sebeplerinden biri de psikolojik bir arayıştır. Daha 17 yaşında olan biri için bu süreç oldukça karmaşıktır ve PKK, ideoloji ile bu karmaşıklığa son vermektedir. KCK'nın hayata geçip, pratik kazanması için YDG-H'nin devam etmesi ve kenti KCK anayasasına hazırlaması gerekmektedir. Bu açıdan da YDG-H,vazgeçilemez ve kolay bulunabilir bir yapılanma olarak karşımıza çıkmaktadır. Kolay bulunabilirliğinden kastımız ise aynı mahallenin çocukları olmasıdır. Bu çocukların ortak ve onları birbirlerine bağlayan özelliklerden biri de, her YDG-H üyesinin hemen hemen PKK'ya katılmış ya da ölmüş bir aile bireyinin olmasıdır. Genel itibarıyla PKK, zaten bu akrabalık ilişkisi sayesinde YDG-H ile irtibat kurabilmektedir;

“Ağabey, benim ağabeyim dağdadır. O benim için kahraman (B kişisi, 14 yaş). Benim ağabeyim şehittir hem de kahramandır (F kişisi, 15 yaş). Belki burada iyi savaşsam beni PKK'da iyi yere getirirler, bize söz verdiler (I kişisi, yaş 16). Hepimiz gerillayız, hepimiz heval (bütün kişiler)”.

Ailenin bireylerinin dağ ile kurdukları irtibat sayesinde YDG-H hep canlı kalmakta ve dolayısıyla istenildiği gibi yönetilmektedir. Bazı eylemleri kendi başlarına yapsalar da, asla PKK'dan habersiz büyük eylemlere karışmamaktadırlar. Bunu yapmak davaya ihanettir ve zarar verebilir. Her ne kadar PKK'nın tarihinde bir haber olsalar da, YDG-H üyeleri için bu çok önemli değildir, onlar fırtına neslidir ve bazen de

³ Üyelerin birbirlerine seslendiklerinde kullandıkları kelimedir. Genellikle arkadaş, yoldaş anlamına gelmektedir.

⁴ Ben kimim, ben Kürdüm.

⁵ Bkz: [http://www.wikisosyalizm.org/%C3%87erxa_%C5%9Eore%C5%9F%C3%AA_\(mar%C5%9F\)](http://www.wikisosyalizm.org/%C3%87erxa_%C5%9Eore%C5%9F%C3%AA_(mar%C5%9F)), erişim: 21.03.2016.

söz dinlememektedirler. Heyecan yada başka bir arayış içinde değildirler. Yaşları genç olsa dahi Kürtlük bilinciyle donatılmış durumdadırlar. YDG-H üyeleri, herhangi bir şeyin verilmesinden yana değildirler, onların isteği, kendi hakları olanı söküp almaktır;

“Yıllardır T.C. bize hakkımızı vermiyor, bu yüzden savaşaacağız ve kazanacağız. T.C. okullarında okumak istemiyoruz, bu yüzden kendi okullarımızı kuracağız, kendi kitaplarımızı okuyacağız ve özgürlük hikâyeleri anlatacağız (bütün kişiler)”.

YDG-H üyelerinin, okuma oranlarını düşüklüğü yukarıdaki ifadelerine dayandırılabilir. Onlar, okulları kendileri için bir sömürü aracı olarak görmektedirler. Okullar, devletin sözlerinin ezberletmektedir. Türk bayrağı ve İstiklal Marşı kesinlikle kabul edilmemekte ve kendi ideolojik aygıtlarını oluşturmaktadırlar. Bu kabul etmeme durumunu aileden değil daha çok çevrelerinden öğrenmişlerdir. Zaten Le Bon’a göre saldırganlık güdüsü çevre ile birlikte ırksal bir bilinçaltı ile aktarılmaktadır (Le Bon, 1999: 23-28). Birçoğunun ailesi geleneksel Kürt ailesi özelliği göstermekte ve İslam ile yakından ilişkili görünmektedir;

“Annem ve babam dindardır, namazlarını da kırlarlar. Ben kılmıyorum ama Allah’ın birliğine inanıyorum (A, B, D, F kişileri, 16, 14, 14, 15 yaş). Dedemin namazlığı hep belindedir, nenem de hep seccade taşır. Bizde de namaz kılan arkadaşlar var ama onların çoğu da bıraktı. Camilerden uzak duruyoruz, o konulara konuşmak istemiyoruz (C, E, H, I ve İ kişileri, 17; 13, 19,16, 14 yaş)”.

Dinin ezici üstünlüğü karşısında ideolojinin pek bir gücü yoktur ama eğer ideoloji bir yaşam biçimi olarak ortaya çıkmışsa, din geride kalabilmektedir. Aydınlanma serüvenini bir parçası olan ideoloji, dini sorgularken, işte bu tür gençlere yardımcı olmakta ve cevapsız sorular karşısında din geri plana itilmektedir. YDG-H gençliğine göre Allah adaletli olsaydı, kendileri şimdi bu durumda olmayacaktı. Dolayısıyla tefekkür yerine savaşmayı tercih eden bir siyasi yaşam biçimiyle karşı karşıya kalmış bulunmaktayız. Tabi ki YDG-H’nin bu tavrı sıradan bir değildir. YDG-H, PKK için bir ara basamaktır. “Özellikle yurtlara yerleşip burada örgütsel faaliyetlerde bulunarak taraftar toplamak, YDG-H adlı oluşumun mahalle örgütlenmelerine öncülük ederek temin edilen elemanları pratik ve teorik eğitimden geçirmek, üniversitede gerçekleştirilecek ses getirecek eylemlerde aktif rol oynamak ve örgüt ile üniversite arasında köprü görevi görmektir. Son bir yılda gerek yurtlarda gerekse değişik fakültelerde el yapımı patlayıcı ile birçok eylem gerçekleştiğini belirtirsek bu grubun bir hayli aktif olduğunu daha net görebiliriz” (Akbaş, 2013: 9). YDG-H’nin bu durumu, birkaç mahalle öteye giderek PKK’ye dahil olmanın bir parçası gibi görünmektedir. Eskiden PKK’ya katılım için çeşitli ve zor eğitim süreçlerinden geçerken, şimdi YDG-H aracılığı ile PKK’ya kolay katılabilmenin yolu açılmıştır. Bu da Kürt gençlerinde inanılmaz bir arzu oluşturmuş ve PKK’ya katılmak isteyen herkesin ilk uğrağı YDG-H olmuştur.

Sonuç

Anlaşılmaktadır ki, YDG-H diye adlandırılan yapılanma, PKK’nın şehirlerdeki gözü, kulağı ve asayiş timi olarak kabul edilmektedir. Bu örgütün gelişim süreci her ne kadar Türkiye’de yaşanan iç göç süreçlerine dayansa da asıl patlamanın 90’lı yıllardaki faili meçhuller ve PKK’nın güçlenmesi olarak görülebilir. Kürt radikal ideolojisinin gelişecek zemin bulması, kendisine göre –sözde- entelektüel bir söylem geliştirmesi ve HDP’nin sahip olduğu belediyeler aracılığıyla kolayca istediği alana ulaşabilmesi YDG-H’yi hazırlayan süreçlerin başında gelmektedir. Yukarıda bahsettiğimiz özellikler her ne kadar YDG-H’yi anlamamıza yardımcı olsa da, YDG-H’nin tam olarak anlaşılması için birden fazla dinamiğin bir arada ele alınması gerekmektedir. Şurası açık ki;

- YDG-H, Abdullah Öcalan’ı efsanevi bir kahraman olarak görmek;
- YDG-H, Doğu ve Güneydoğu Anadolu’yu Kürdistan ve kendi vatanları olarak kabul etmekte;
- YDG-H üyelerinin çoğunun doğum yerlerinin Doğu ve Güneydoğu illeri olduğu bilinmekte;
- YDG-H üyelerinin geldikleri ailelerin oldukça yoksul ve geliri düşük aileler olduğu kabul edilmekte;
- YDG-H üyelerinin okuma-yazma oranlarındaki düşüşle birlikte, devlet okullarını sömürü sisteminin bir parçası olarak kabul etmekte;
- Hemen her YDG-H üyesinin ailesinden birinin PKK’da aktif görevde bulunduğu oraya çıkmakta;
- YDG-H üyeliği PKK’ya giden yolda en sağlam kaldırım taşı olarak kabul edilmekte;
- YDG-H üyelerinin din ile aralarında ciddi mesafeler bulunmakta;
- YDG-H üyelerinin çoğunun, geçmiş yıllarda devlet görevlileri ile yaşadıkları çeşitli sorunların olduğu ifade edilmekte;
- YDG-H üyelerinin, dil, kültür, zaman ve mekân bağlamında tam bir birlik oluşturduğu ortaya çıkmakta;
- ve son olarak YDG-H üyelerinin, ideolojiyi her şeyin önüne koyduklarını, ifade edebiliriz.

Bütün bu saydıklarımıza bakıldığında YDG-H üyelerinin sahip oldukları alanı savunmaktan çok zor vazgeçeceği ve PKK olduğu sürece geri çekilecekleri beklenmemelidir. Önemli bir adım atılacaksa da bu adım din ve toplumsal kaynaklı olmalıdır. Örneğin o bölgedeki her aile için devlet aile psikologu ve aile sosyologu atayabilir. Bu şekilde aileler düzenli olarak takip edilebilir ve kesin çözümler üretilebilir. Ayrıca bölgeden göç eden ve bölgeye dönecek aileler için gittikleri yerlerde aynı uygulamalara gidilebilir. Bunun esas sebebi, ailelerin devletle olan bağlarının koparılmamasıdır. İslami öğelerin/olguların ciddi bir duruş sergilemesi ve bölgede hala etkin olan medrese (Tillo, Norşin, vb) gelenekleri, İslam'ın seküler anlatılmasına ve örgüte yakın bazı kitap evlerinde çıkan kitaplarda yeniden üretilmesine, yani Kürtler arasında seküler bir hayatın yaygınlaşmasına karşın ciddi mücadeleler vermişlerdir. Bu tür medreselerden yetişen bireyler, bölgenin çeşitli yerlerinde görevlerine devam etmekte ve yine yukarıda bahsettiğimiz niteliklerin bölge gençleri arasında yeşermesine izin vermemektedirler. Özellikle Tillo, bu hususlara hem ciddi anlamda riayet etmekte hem de devam ettirmeye yönelik önemli çaba harcamaktadır. Konuşulan birçok bölge şeyhi, Seyda'sı, Méla'sı ve imamı, devletten bölge gençleri adına iki şey talep etmektedirler. Bunların ilki, medreselerin yaygınlaştırılması ve desteklenmesi; ikinci ise bölge üniversitelerinin İlahiyat Fakülteleri'nin/İslami İlimler Fakülteleri'nin kendileri ile ortak çalışmalar yapması ve akademi ile medrese kültürünün ortak bir paydada buluşabilme ihtimalinin değerlendirilmesidir. Özellikle bu üniversitelerin sosyoloji bölümleri yapabilecekleri alan araştırmalarda sorunların kaynağı açığa çıkarılabilir ve böylece sorunların çözümüne dair önemli adımlar atılabilir. Böylelikle, sadece YDG-H değil, DHKP-C ve benzeri bütün yapılanmalar karşısında, bölge adına ciddi onarımların yapılabileceğine inanmaktadırlar. Artık "huzur İslam'da" gibi vecizleri sözlerin anlamını yitirdiği, küreleşmenin çocuklarının yerelleştiği ve daha da tehlikeleştiği, eylemlerin giderek amaçsızlaştığı ve de Kürtlerin geleneksel kültürleri yerine Türk modernleşmesine benzer bir Batı modernleşme taklidinin koyulduğu talihsiz bir zaman diliminde olduğumuz aşikârdır. Belki de bölgenin geleceğini etkileyecek ve bu etkinin kalıcı olmasını sağlayacak önemli adımların atılmasının gerekliliğinin daha çok hissedildiği dönemdeyiz. Amaçsız, esnek, dağınık, birbirlerine yabancı, hevesli, seküler ve milliyetçi Kürt gençlerinin, hiçbir bedel ödemedi Kürt halkı üzerinden çıkar amaçlı çaba gösteren merkezlerden kurtulmasının/kurtarılmasının zamanı geçmektedir. Tedbir, sadece kanı kanla yıkamakla değil neyin doğru neyin yanlış olduğunu gerekirse her türlü imkânın kullanılması aracılığıyla aktarılması, öğretilmesi, öğrenilmesi ve yaygınlaştırılmasıdır. Bu yayımda, sadece devletin kurumlarına görev düşmemektedir. Maalesef bizim devletimiz Batı kaynaklı olduğu için, sorunların çözümüne hala bazen modern akıl ile yaklaşılmaktadır. Hâlbuki gelenek, oldukça önemli bir birikimdir ve modern olan karşısında varlığını günümüze kadar devam ettirebilme başarısını göstermiştir. Bölge için resmi olan ya da olmayan her kurumsal yapı, bu sorunlar bağlamında üzerine düşeni yapmalı, bunu yapınca desteklenmeli ve sonuç alınıncaya kadar devam edilmelidir. Sadece Diyanet İşleri Başkanlığı ile değil, bölge üniversiteleri (Muş Alparslan, Siirt, Bitlis Eren, Bingöl, Yüzüncü Yıl, Dicle, Tunceli Harran, Fırat ve diğ.) ortak akıl heyetler oluşturabilir; bölgedeki medreseler ile ciddi ittifaklara gidilebilir (örneğin derslerde medreselerden bazen faydalanılabilir), mahallelerde Bursa Ulucami modelli küçük yapılar inşa edilerek bir cem geleneği oluşturulabilir ve ailelere yönelik ciddi biçimlendirmeler yapılabilir. Ama atılacak adımların hiçbiri siyasi partiler ve liderlerinden bağımsız olmalıdır, çünkü siyasiler seçilmişlerdir. Bunlar sadece işin toplumsal boyutu olduğu için açıklanmaya ihtiyaçları vardır, tabii ki izah edilebilir lakin bu türden düzenlemelerin yapılması demek, YDG-H gibi illegal yapıların da güçsüzleşeceği anlamına gelecektir. Gençlerin hamurunu yoğuracak kişileri artık Batı geleneği içerisinde değil kendi geçmişimiz içerisinde aramak, bizi zamanla çözüme götürebilecek tek olgudur.

KAYNAKÇA

- AKBAŞ, A. Aydın (2013). *PKK'nın Kontrolündeki Diyarbakır: İkinci PKK Açılımının Diyarbakır Üzerindeki Etkileri*, 21. Yüzyıl Türkiye Enstitüsü Yayınları, Rapor No: 17.
- ALTUNIŞIK, Remzi ve Diğ., (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı* (6. Baskı). Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- AYTAÇ, Ömer (2004). "Örgütler: Sosyolojik Bir Perspektif", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 14, S. 1, s. 189-217.
- CİVİLİOĞLU, Ahu S. (2007). "Yozlaşan Toplumların Eseri: Çocuk Suçlular ve Çocuk Suçları", *Hukuk Gündemi*, Yaz, S. 8, s. 62-67.
- DEMİREL, Yavuz (2008). "Örgütsel Güvenin Örgütsel Bağlılık Üzerine Etkisi: Tekstil Sektörü Çalışanlarına Yönelik Bir Araştırma", *Yönetim ve Ekonomi*, C. 15, S. 2, s. 179-194.
- DÖNMEZER, Sulhi (1984). *Kriminoloji*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- DURKHEİM, Emile (1994). *Sosyolojik Metodun Kuralları*, Enver Aytekin (Çev.) 2. Basım, İstanbul: Sosyal Yayınlar.
- DURMUŞ, O. Dinçer (2006). "Popüler Kültürün Kimlik Oluşumuna Etkileri: "Özgür Kız-Nil Karabrahimgil" Modeli", *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Güz, S: 17, s. 121-133.
- DURNA, Ufuk-EREN, Veysel (2006). "Üç Bağlılık Unsuru Ekseninde Örgütsel Bağlılık", *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, C. 6, S. 2, s. 210-219.
- ERMAN, Tahire (2001). "The Politics of Squatter (Gecekondu) Studies in Turkey: The Changing Representations of Rural Migrants in the Academic Discourse", *Urban Studies*, C. 38, S. 7, s. 983-1002.
- ETÖZ, Zeliha (2000). "Varos: Bir İstila Bir Tehdit", *Birikim*, S. 132, Nisan, s.49-53.
- GİNİ, Al, (1997). "Moral Leadership: An Overview", *Journal of Business Ethics*, S. 16, s. 323-330.
- GÖKÇE, Birsan (1971). *Gecekondu Gençliği*, Ankara:Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- GÜVENÇ, Bozkurt (1995). "Barış Kültürü mü yoksa Barış İçin Kültür mü", *Cogito*, Kış, S. 3, s. 25-28.

- İŞİK, Esra (2007). *Kent Yoksulluğu, Sokak Çocukları ve Suç*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İÇDUYGU; Ahmet-ÜNALAN, Turgay (1998). "Türkiye'de İç Göç: Sorunsal Alanları ve Araştırma Yöntemleri" *Türkiye'de İç Göç*, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
- İÇLİ, Tülin, G. (2009). *Çocuk, Suç ve Sokak*, Ankara: Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Yayınları.
- KANER, Sema (1992). "Suçluluğu Açıklayan Yaklaşımlar", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, C. 24, S. 1, s. 473-496.
- KANER, Sema (1998). "Sosyal Psikolojide Karşıt Tepki Kuramı", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, C. 21, S. 1, s. 203-222.
- KAYAOĞLU, Aysel Gürel (2003). "Kitlenin Psikolojisi yada Sosyal Psikolojinin 'Kitle'si: Kitlede Yeni Bir Anlayışa Doğru", *Kurgu Dergisi*, S. 20, s. 205-218.
- KLINSONTORN, Saksith (2005). *The Influence of Leadership Styles on Organizational Commitment and Employee Performances*, Ph. D. Thesis, United States: Nova Southeastern University.
- KUBİLAY, Gülümser (2001). "Veri Toplama Yöntemlerini Seçmede Genel İlkeler", *Hemşirelik Araştırmalar Dergisi*, C. 3, S. 1, s. 9-12.
- KUNT, Veysel (2003) *Suç ve Çocuk*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KÜMBETOĞLU, Belkıs (2008). *Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma*, İstanbul: Bağlam Yayınları.
- LE BON, Gustave (1999). *Kitlelerin Psikolojisi*, Tolga Sağlam (Çev.), İstanbul: Timaş Yayınları.
- MENDEL, Gérard (1992). *Son Sömürge Çocuk*, H. Portakal (Çev.), İstanbul: Kabalıcı Yayınevi.
- MEYERS, John P.-ALLEN, Natalie J. (1991). "A Three-Component Conceptualization of Organizational Commitment", *Human Resource Review*, C. 1, S. 1, s. 61-89.
- ÖZDEMİR, Murat (2010). "Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 11., S.1, s.323-343.
- ÖZEN, Yener-GÜL, Abdülkadir (2007). "Sosyal ve Eğitim Bilimleri Araştırmalarında Evren Örneklem Sorunu", *Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 15, s. 394-422.
- PALABIYIK, Âdem (2011). "Pierre Bourdieu Sosyolojisinde "Habitus", "Sermaye" ve "Alan" Üzerine", *Liberal Düşünce*, Yıl: 6, S. 61-62, s. 121-141.
- PERRY, Ronald W.- MANKIN, Lawrence, D. (2007). "Organizational Trust, Trust in the Chief Executive and Worric Satisfaction", *Public Personnel Management*, C. 36, S.2, s. 165-179.
- PUNCH, Keith F. (2011). *Sosyal Araştırmalara Giriş. Nicel ve Nitel Yaklaşımlar*, Zeliha Etöz,(Çev.)Ankara: Siyasal Kitabevi.
- REİCHER, Stephen (1982). "The Determination Of Collective Behavior", *Social Identity and Intergroup Relations*, Henri Tajfel (Ed.), Cambridge: Cambridge University Press.
- SIEGEL, L. James (1989). *Criminology*, St.Paul (Ed.): NewYork: West Publishers Company.
- SOLOMON, Robert C. - FLORES, Fernando (2001), *Güven Yaratmak*, Ahmet Kardam (Çev.), İstanbul: MESS Yayınları.
- TEZCAN, Ebru (2015). *Ergenlerde Suça Sürüklenmenin Sosyal Psikolojik Arka Planı*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YANMIŞ, Mehmet (2016). "Hendek Siyaseti, Sokağa Çıkma Yasakları ve 7 Haziran Sonrası Şiddet Olaylarının Kürt Kamuoyu Üzerindeki Etkileri: Kürtler Süreci Nasıl Değerlendiriyor?", web: http://www.rethinkinstitute.org/wp-content/uploads/2016/02/hendek_son-5.pdf, erişim: 22.03.2016.
- YAVUZER, Haluk (1994). *Çocuk ve Suç*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- YILDIRIM, Ali-ŞİMŞEK, Hasan (1999). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayınevi.
- YÜKSEL, İlhan (2003). "Hemşirelerin İş Güçlüğü Faktörlerinin Belirlenmesi, İş Doymu ve Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkisinin Analizi", *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Öneri Dergisi*, C. 5, S. 20, s. 131-139.